Dosarul nr. 21rji-622/24 Judecătorie Orhei sediul Central
Judecător: Caragia V.

D E C I Z I E
În numele Legii

13 septembrie 2024 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți

În componența:
Președintele completului Scutelnic Gheorghe
Judecători Pușcaș Viorel și Moraru Oleg

a judecat în ordine de recurs, *fără participarea părților*, recursul declarat de către directorul adjunct al Penitenciarului nr. 18 Brănești, Florea Ion împotriva ***încheierii judecătoriei Orhei sediul Central din 05.06.2024,*** adoptată în limitele plângerii depusă de către condamnatul ***Grosu Vasile*** *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei și prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La 31 ianuarie 2024, în cadrul Judecătoriei Orhei, sediul Central, a parvenit pentru examinare, conform competenței, plângerea condamnatului Grosu Vasile împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din 05.06.2024, a fost admisă plângerea condamnatului Grosu Vasile împotriva administrației instituțiilor penitenciare, în Penitenciarul nr.18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că, condamnatul Grosu Vasile a fost deținut în Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 03.05.2023 până la eliberare, data de 04.05.2024, o perioada de 367 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

S-a explicat lui Grosu Vasile că este în drept de a înainta o acțiune civilă în vederea încasării despăgubirii în valoare bănească, pentru detenție în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO.

Împotriva acestei încheieri a declarat recurs directorul adjunct al Penitenciarului nr. 18 Brănești, Florea Ion solicitând admiterea cererii de recurs, casarea încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 05.06.2026 cu respingerea plângerii depuse de condamnat.

În motivarea recursului declarat a invocat faptul că, din materialele prezentate de Penitenciarul nr.18-Brănești, s-a solicitat respingerea acțiunii condamnatului Grosu Vasile ca neîntemeiată și nefondată, din considerentele că în perioada deținerii în Penitenciarul nr. 18-Brănești, acesta n-a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, concluzionându-se că acestea nu pot fi calificate ca inumane și degradante, adică contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Subliniază faptul că, la examinarea plângerii adresate de condamnatul Grosu Vasile privind condițiile precare de detenție din Penitenciarul nr.18- Brănești, în care a fost deținut, instanța de judecată n-a luat în considerare particularitățile individuale pentru fiecare caz în parte, aceasta fiind examinată prin prisma condițiilor generale din instituțiile penitenciare conform datelor din Raportul anual pentru anul 2017 al Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane, precum și pe practica Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv în cauzele contra Moldovei, făcând referire la cauza Mozer c. R.Moldova și Rusiei din 23.02.2016; cauza Rotaru c. Moldovei din 15.02.2011; cauza Ciorap c. Moldovei din 19.06.2007, precum și alte rapoarte ale organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect. Este important de accentuat faptul că, deși remediul național de constatare a condițiilor de detenție a fost implementat din 01 ianuarie 2019, totuși, persoanele care se considerau vătămate în drepturi prin deținerea în condiții contrare art. 3 CEDO până la data intrării în vigoare a remediului respectiv, aveau posibilitatea de a înainta cerere în instanța naționale în procedură civilă pentru obținerea despăgubirilor de rigoare sau de a înainta cereri către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Arată, că prezumția absolută de încălcare a art.3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toți factorii de mai jos sunt reuniți: 1) reducerile ale spațiului personal în raport cu minimul recomandat de 3 m^2 sunt scurte, ocazionale și minore; 2) ele sunt însoțite de o libertate de mișcare suficientă în afara camerei și de activități în afara camerei adecvate; 3) reclamantul este încarcerat într-o

instituție care oferă în general, condiții de detenție decente și nu este supus la alte elemente care ar putea fi considerate circumstanțe agravante ale unor condiții de detenție precare" (cauza Mursic c.Croația).

La fel conchide că, atunci când o persoană privată de libertate dispune în camera sa de un spațiu personal cuprins între 3 și 4 m^2, factorul „spațiu" rămâne un element de măsură în aprecierea făcută de Curte asupra caracterului adecvat sau inadecvat al condițiilor de detenție. În astfel de cazuri, aceasta va concluziona o încălcare a art.3, dacă lipsa de spațiu este însoțită de alte condiții de detenție materiale precare, în special lipsa de acces la o curte de plimbare sau lipsa de acces la aer și lumină naturală, ventilarea insuficientă sau inadecvată, temperatura insuficientă sau prea ridicată în încăperi, lipsa de intimitate la toalete sau condiții sanitare și de igienă precară.

În final, recurentul conchide că condamnatul Grosu Vasile i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției în Penitenciarul nr.18-Brănești, iar instanța de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție, urma să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum și de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate. Penitenciarul nr.18-Brănești nu a fost stabilit ca instituție penitenciară, luând în calcul rapoartele naționale și internaționale cât și a practicii CEDO, în care condițiile de detenție contravin prevederilor art.3 CEDO.

Procedura de înștiințare în instanța de recurs, prevăzută la art.447 Cod de procedură penală, referitor la fixarea termenului de examinare, examinarea fără prezența părților la proces și dreptul de a depune referință, a fost executată.

Referințe de la părțile procesului penal n-au parvenit.

Verificând argumentele din recursul declarat în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că recursul urmează a fi respins ca nefondat, soluția Colegiului fiind adoptată în conformitate cu prevederile ***art.449 alin.(1) pct.1) lit. a) CPP****, potrivit cărora, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: ...respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: ...recursul este nefondat.*

Potrivit materialelor cauzei, prin sentința Judecătoriei Ungheni din 11.08.2021, Grosu Vasile a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 174 alin.(1) Cod Penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis. În conformitate cu art. 85 Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa stabilită se adăugă parțial pedeapsa aplicată prin sentința Judecătoriei Ungheni 24 martie 2020, stabilindu-i pedeapsa definitivă de 5 (cinci) ani 6 (șase) luni închisoare. În

baza art. 90^1 alin. (1) din Codul penal s-a stabilit pedeapsa de 3 (trei) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul executării pedepsei cu închisoarea se va calcula din data reținerii. Conform art. 90^1 alin. (1) din Codul penal se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei cu fixarea termenului de probațiune de 2 (doi) ani 6 (șase) luni, calculându-se după executarea pedepsei cu închisoarea.

Potrivit procesului-verbal de reținere din 08.09.2021, condamnatul Grosu Vasile a fost reținut de facto, la 08.09.2021, ora 08:00 min.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 22.09.2022, s-a admis parțial plângerea condamnatului Grosu Vasile împotriva administrației instituției penitenciare, Penitenciarul nr.13 Chișinău, Penitenciarul nr.16 Pruncul și Penitenciarul nr.18 Brănești, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO. S-a constatat faptul că, condamnatul Grosu Vasile a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău și în Penitenciarul nr.18 Brănești, de la 14.09.2021 până la 06.12.2021 și de la 20.12.2021, până în prezent, 22.09.2022, o perioadă totală de 359 (trei sute cincizeci și nouă) zile, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO. În condițiile art.473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Grosu Vasile cu 35 (treizeci și cinci) zile, pentru perioada de 359 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție Penitenciarul nr. 13 Chișinău și din Penitenciarul nr.18 Brănești, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO. În privința perioadei de 9 (nouă) zile, calculate în condițiile art.473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, din perioada de 359 zile și care nu au putut fi împărțite la 10, s-a acordat, cu titlu de compensare condamnatului Grosu Vasile suma de bani în mărime de 450 (patru sute cincizeci) lei, adică, câte o unitate convențională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM. Sa respins plângerea condamnatului Grosu Vasile declarată împotriva administrației instituției penitenciare, Penitenciarul nr. 16 Pruncul, cu privire la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ca neîntemeiată.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 03.05.2023, a fost admisă plângerea condamnatului Grosu Vasile declarată împotriva administrației instituției penitenciare, Penitenciarul nr.18 Brănești, cu privire la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului,

afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constat faptul că, condamnatul Grosu Vasile a fost deținut în Penitenciarul nr. 18 Brănești, perioada continuă de la 22.09.2022 până în prezent 03.05.2023, pe o perioadă totală de 223 zile, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO. În condițiile art.473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Grosu Vasile cu 22 (douăzeci și două) zile, pentru perioada de 223 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție Penitenciarul nr.18 Brănești, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

Potrivit raportului nr.2/2002 din 23.04.2024, prezentat de administrația instituției penitenciare nr.18 Brănești, în privința condamnatului Grosu Vasile începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 08.09.2021, iar sfârșitul executării pedepsei la 04.05.2024.

Perioada detenției în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 13 Chișinău perioada de la 14.09.2021 până la 29.09.2021, în Penitenciarul nr. 16 Pruncul perioada de la 06.12.2021 până la 20.12.2021 și de la 23.04.2023 până la 15.05.2023 și în Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 29.09.2021 până la 06.12.2021, de la 20.12.2021 până la 23.04.2023 și de la 15.05.2023 - până în prezent.

Referitor la condițiile de detenție din Penitenciarul nr.18 Brăneşti, se indică că, Penitenciarul nr. 18-Brăneşti este un penitenciar de tip semiînchis pentru deținerea condamnaților majori de sex masculin, fiind divizat în 11 sectoare, care sunt dislocate în 2 zone locative. Pe perioada deținerii în Penitenciarul nr,18-Brăneşti condamnatul Grosu Vasile, a fost repartizat în sectorul nr.4/secția nr. 4, unde i s-a oferit pat pentru dormit dotat cu saltea, pernă și lingerie de pat. Secția nr. 4 unde se deține condamnatul are suprafața locativă de 210,04 m^2 unde sânt amplasate 52 paturi și se dețin în mediul 49-50 condamnați care beneficiază de iluminare naturală și artificială prin rețeaua de tensiune 220V, încălzire centralizată care menține temperatura admisibilă în încăpere și acces permanent la apa potabilă. Toți condamnații din zona locativă de la deșteptare până la stingere au acces la plimbare nelimitat (cu respectarea programului zilei) și la activitățile de pe teritoriul penitenciarului (biserică, teren sportiv, bibliotecă, muncă, școală profesională ș.a.). Totodată se menționează că, în Penitenciarul nr.18-Brănești, absolut toți condamnații beneficiază de apă caldă pentru baie, două zile pe săptămână. Starea sanitaro-igienică este satisfăcătoare, anual de către instituția penitenciarului, sunt încheiate contracte de prestare a serviciilor de deratizare și dezinsectizare, cu agenții economici de profil, care prestează serviciile respective.

Pe parcursul detenției, conform HG nr. 609 din 29.05.2006, toți deținuții beneficiază lunar de obiecte de igienă personală și anume: săpun de toaletă, săpun de rufe, pastă de dinți, detergent, aparate de bărbierit ș.a. Toți deținuții beneficiază de o alimentare sănătoasă și echilibrată care să răspundă la nevoile individuale, inclusiv cerințelor religioase, culturale sau de altă natură. Alimentarea deținuților este asigurată cu hrană caldă de 3 ori pe zi, la ore prestabilite, gratuit din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor minime stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 609 din 29 mai 2006, fiind formată din: crupe în asortiment, pește congelat, carne de pui, ulei vegetal, legume (*cartoafe, ceapă, sfeclă de masă, morcov*), ouă de găină, slănină, brânză de vaci, lapte, unt, unde Penitenciarul nr.18-Brăneşti dispune de produse alimentare sus nominalizate. La fel în Penitenciarul nr.18- Brănești deținuții beneficiază de asistență medicală calificată. Asistența medicală este acordată de către șeful serviciului, care este și medic generalist, și de către 4 asistenți medicali. În penitenciar, mai activează un medic stomatolog, angajat pe 0.5 salariu. Deținuții beneficiază de asistență medicală terapeutică, coordonată de șeful serviciului medical, în comun cu asistenții medicali. Referitor la asistența chirurgicală, aceasta este acordată la Penitenciarul nr. 16 - Pruncul sau la spitalele subordonate Ministerului Sănătății. În unitatea medicală, sunt amenajate staționare, unde sunt plasați deținuții cu deficiențe locomotorii. La fel, în secția medicală este amenajat salonul pentru proceduri ambulatorii. Fiecare condamnat, din cont propriu, la cerere și cu acordul administrației penitenciare, poate beneficia și de serviciile unui medic privat. Starea sanitar-igienică a încăperilor, a teritoriului penitenciarului și starea îmbrăcămintei și lenjeriei de pat a deținuților, precum și corespunderea lor anotimpului, este verificată permanent. Toți condamnații primiți în penitenciar sânt supuși unui examen medical și sunt plasați în carantină. Cu referire la asistența medicală de urgență, menționăm că, în penitenciar se desfășoară serviciul diurn de câte un asistent medical, iar în cazul în care se depășesc competențele acordării primului ajutor, este solicitată ambulanța. La data de 26.04.2019, de către Agenția Națională pentru Sănătate publică, secția medicală a primit Autorizația Sanitară pentru Funcționare înregistrată cu nr. P-0983/2019. Toți deținuții beneficiază de asistență medicală în condiții de confidențialitate și sunt informați despre posibilitatea accesării serviciilor medicale. Toți deținuții bolnavi, care vin în penitenciar, se cazează în încăperile secției medicale a penitenciarului sau sunt transferați de urgență la Penitenciarul nr.16-Pruncul. Totodată rezultă, că în perioadele deținerii reclamantului în Penitenciarul nr.18-Brăneşti, standardele minime de întreținere a condamnaților au fost respectate din toate punctele de

vedere, și nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante. Capătul plângerii ce ține de perioadele detenției din Penitenciarul nr.18-Brăneşti, le consideră neîntemeiate și solicită de a fi respinse, din motiv că prezumția absolută de încălcare a art. 3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toți factorii de mai jos sunt reuniți (*are posibilitatea de a se deplasa de la deşteptare până la stingere pe teritoriul zonei locative unde se deține, poate participa la diferite activități, frecventa biblioteca și biserica din penitenciar, sectoarele tip barac au fost divizate în secții pentru îmbunătățirea condițiilor*) conform raportului. Totodată ține să atragă atenția instanței că Penitenciarul nr.18-Brănești, nu a fost stabilit ca instituție penitenciară, luând în calcul rapoartele instituțiilor naționale și internaționale cât și a practicii CEDO, în care condițiile de detenție contravin prevederilor art.3 CEDO, astfel acest penitenciar cu certitudine, ținând cont de tipul penitenciarului asigură deținuților minimul necesar. În lumina celor expuse mai sus rezultă, că în perioada deținerii petiționarului în Penitenciarul nr.18-Brănești, standardele minime de întreținere a condamnatului au fost respectate din toate punctele de vedere, și nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante.

Potrivit prevederilor ***art.473² alin. (3) CPP*** *,,conform cărora, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei".*

Potrivit ***art.473⁴ alin. (3), (4) CPP*** *,,în urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța de judecată obligă administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăși 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii. În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473² alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constata ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.*

Colegiul penal consideră că, condamnatul Grosu Vasile s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.18 Brănești, o perioadă totală de 367 zile.

Potrivit certificatului prezentat de reprezentantul Penitenciarului nr.18 Brănești, Grosu Vasile a fot eliberat din Penitenciarul nr.18 Brănești, la 04.05.2024, după executarea efectivă și integrală a pedepsei.

Grosu Vasile a fost eliberat din Penitenciarul nr.18, astfel, astfel instanța de fond corect a stabilit că nu poate fi aplicat mecanismul compensatoriu, prin reducerea termenului de executare a pedepsei la fel nu se poate expune în privința încasării despăgubirii bănești, or încasarea mijloacelor bănești cu titlu de despăgubire se dispune doar în privința perioadei rămase în cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite reducerea pedepsei, prin urmare în cazul dat Grosu Vasile *****, este în drept de a solicita despăgubire în valoare bănească pentru detenție în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale", prin înaintarea unei acțiuni civile.

Din aceste considerente Colegiul penal consideră motivele invocate în recurs ca nefondat și necesar a fi respins.

Reieșind din cele expuse supra și în conformitate cu prevederile art.449 alin. (1), pct.1) lit. a) CPP, Colegiul penal, -

D E C I D E :

Recursul declarat de către directorul adjunct al Penitenciarului nr. 18 Brănești, Florea Ion împotriva ***încheierii judecătoriei Orhei sediul Central din 05.06.2024***, în privința condamnatului ***Grosu Vasile*** ***** , se respinge ca nefondat cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: Judecători: